31/03/2023

Ο Γέροντας Γαβριήλ, μια σύγχρονη αγία μορφή της Κύπρου

/ Γνώμες

Όταν προσεγγίζουμε άγιες μορφές, όπως ο Γέροντας Γαβριήλ, Ηγούμενος της κατεχόμενης Μονής του Αποστόλου Βαρνάβα, στη Σαλαμίνα της Κύπρου, αισθανόμαστε δέος, διότι η προσέγγιση μιας τέτοιας μεγάλης πνευματικής προσωπικότητας του νησιού, είναι μια προσφορά, «εις οσμήν ευωδίας πνευματικής», για τον σύγχρονο άνθρωπο.

- **Γράφει ο Καθηγητής Χρήστος Κ. Οικονόμου, Πρόεδρος Τμήματος Θεολογίας, Πανεπιστήμιου Λευκωσίας**

Γνώρισα τον άγιον αυτόν γέροντα, ο οποίος για αρκετά χρόνια της ζωής του, διέμενε στο κελί 41, του Μετοχίου της **Ιεράς Μονής Κύκκου,** στη Λευκωσία, εδώ που στεγάζονται και τα γραφεία του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, το οποίο, ως γνωστό, βρίσκεται υπό την αιγίδα του Πανιερωτάτου **Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρου.** Έτσι, ο λόγιος φιλόμουσος και φιλόξενος Μητροπολίτης, πρόσφερε φιλοξενία, τόσο σε έναν άγιο άνθρωπο, όσο και στο μοναδικό Πανεπιστημιακό Τμήμα Θεολογίας, Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών σπουδών στην Κύπρο, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στα Τμήματα της Σχολής Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Σπουδών, του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Ο **Γέροντας Γαβριήλ** γεννήθηκε στις 12 Ιανουαρίου του 1923 στη Λύση, έχοντας πατέρα τον Ζαχαρία και μητέρα τη **Χαραλαμπού Σιόκουρου** και το όνομα αυτού Γεώργιος. Ήταν συνεπώς συμπατριώτης του σταυραετού του **Μαχαίρα Γρηγόρη Αυξεντίου** και του **Γερο-Παναή.** Στις 28 Οκτωβρίου 1964, ο **Γέροντας Γαβριήλ** έλαβε στη Μονή της μετανοίας του, το μεγάλο αγγελικό σχήμα, και στις 3 Νοεμβρίου 1964 χειροτονήθηκε διάκονος στον Ιερό Ναό του **Αγίου Γεωργίου Παραλιμνίου,** από τον αείμνηστο **Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Μακάριο Γ΄.**

Στις 11 Ιουνίου του 1971, χειροτονήθηκε ιερέας και πάλιν από τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Γ΄. Ακολούθησε το οφίκιο του Αρχιμανδρίτη, από τον αείμνηστο **Αρχιεπίσκοπο Χρυσόστομο τον Α΄**, στο Μοναστήρι του Αγίου Παντελεήμονα Αχερά, όπου κάλυπτε τις πνευματικές και λειτουργικές ανάγκες της Μονής. Ο Γερο-Παναής τον είχε κατηχήσει στη μοναχική πολιτεία, ενώ στο Σταυροβούνι, εξομολογείτο στον π. Κυπριανό και τα καλοκαίρια πήγαινε στην Ιερά Μονή της Τροοδίτισσας, για πνευματική ανανέωση.

Ωστόσο εγκαταβίωσε στο μοναστήρι του **Αποστόλου Βαρνάβα** και με την κουρά του ως μοναχός, έλαβε το όνομα Γαβριήλ, από Γεώργιος. Στις 25 Σεπτεμβρίου του 1972 ο Γέροντας Γαβριήλ, καθ΄ υπόδειξη του **Αρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄**, ανέβηκε στο περιβόλι της Παναγίας, στο **Άγιον Όρος,** για να ασκηθεί στη βυζαντινή αγιορείτικη τέχνη, καθώς είχε κλήση στην αγιογραφία, και αργότερα να την μεταφέρει στην Κύπρο. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η πρώτη εντύπωση του Γέροντα Γαβριήλ, όπως την περιγράφει σε φίλο του: *«Το Άγιον Όρος είναι άλλος κόσμος. Πνευματική ζωή, στίβος αγώνων, πόλις με νεκράν κίνηση ανθρώπων. Παντού ευωδία λιβανιού και ευχαί προς τον Θεόν δι' όλης της ημέρας».*

Πρόκειται για μία ακριβόλογη αναφορά ενός ανθρώπου με πνευματικό αισθητήριο, ο οποίος αντιλαμβάνεται άμεσα ότι το **Άγιον Όρος** είναι ένας άλλος κόσμος, στίβος πνευματικών αγώνων, αλλά συγχρόνως πόλη με νεκρή κίνηση ανθρώπων, δηλαδή τόπος της σιωπής, της προσευχής της ολονυκτίας και της αέναης λατρείας του Τριαδικού Θεού. Παράλληλα, τόπος με πνευματική ευωδία, με ολοήμερες και ολονύκτιες προσευχές στον Τριαδικό Θεό, τον **Σωτήρα και Λυτρωτή** του κόσμου. Εγκαταστάθηκε στις Καρυές του **Αγίου Όρους,** στον αγιογραφικό οίκο των Παχωμαίων, όπου ήταν και ο προορισμός του.

Λίγο πριν την εισβολή των Τούρκων στην Κύπρο, το 1974, επέστρεψε στην Αθήνα και μετά την εισβολή βρέθηκε ιερέας στη γυναικεία ιερά μονή του Αγίου Δημητρίου Καρακαλά, στο Ναύπλιο, και εκεί εγκαταστάθηκε για 7 χρόνια. Ακολούθως το έτος 1981, ο Γέροντας Γαβριήλ επέστρεψε στην Κύπρο, και εγκαταστάθηκε στη Μονή του **Αγίου Παντελεήμονα Αχερά**. Ο πρώτος πυρήνας πνευματικών του τέκνων δημιουργήθηκε εκεί και πολλοί από αυτούς διέπρεψαν τόσο στην Κύπρο όσο και στο Πατριαρχείο Αλεξανδρείας, σε υψηλές εκκλησιαστικές, κοινωνικές, πολιτικές και καλλιτεχνικές θέσεις.

Ακολούθως ο **Γέροντας Γαβριήλ** μεταφέρεται και εγκαθίσταται στο **Μετόχι της Ιεράς Μονής Κύκκου,** στο κελί 41, όπου είχε όλη την άνεση να καθοδηγεί τα πνευματικά του τέκνα και να γίνει πόλος έλξεως προσωπικοτήτων, επιστημόνων, λογοτεχνών, ηθοποιών και απλών ανθρώπων, οι οποίοι έβρισκαν παρηγοριά στον θεοφιλή λόγο του και λύτρωση στην εξομολόγηση τους, κάτω από το πετραχήλι ενός μεγάλου πνευματικού και αγίου πατρός.

Ο ίδιος ο **Γέροντας Γαβριήλ,** στο τελευταίο κείμενο της ζωής του, εκφράζοντας την ευγνωμοσύνη του για τον **Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρο,** αναφέρει χαρακτηριστικά: «Ευχαριστίες εκφράζω εκ βάθους ψυχής και στον Πανιερώτατον Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρον, τον άνθρωπο της αδελφικής αγάπης, που μας δέχθηκε και μας φιλοξενεί ως πρόσφυγες στη Μονή του, για περισσότερο από 20 έτη»

Στο **Μετόχι του Κύκκου**, με την ευλογία του **Μητροπολίτη Νικηφόρου,** δημιουργεί τον φιλανθρωπικό και ιεραποστολικό όμιλο, **«Απόστολος Βαρνάβας»,** ο οποίος φροντίζει ανθρώπους, οι οποίοι έχουν ανάγκη στήριξης οικονομικής και πνευματικής, και συγχρόνως βοηθά την εξωτερική ιεραποστολή, ενώ εκδίδει παράλληλα και το αξιόλογο εκκλησιαστικό περιοδικό, «Ο Παρακλήτος». Στις 10 Ιουνίου του 2007, ο **Γέροντας Γαβριήλ**, στον ναό του Αποστόλου Βαρνάβα, στη Λευκωσία, ενθρονίστηκε Καθηγούμενος της Ιεράς Σταυροπηγιακής Μονής του **Αποστόλου Βαρνάβα**, δηλαδή στη Μονή της μετανοίας του, που βρίσκεται υπό την κατοχή των Τούρκων εισβολέων, από τις 20 Ιουλίου του 1974. Ο Γέροντας, που από τις 16 Ιουνίου του 2003, μετά το άνοιγμα των συνόρων από τους Τούρκους εισβολείς, άρχισε να λειτουργεί στο ναΰδριο του τάφου του **Αποστόλου Βαρνάβα** και συνέχισε το έργο του αυτό και μετά την ενθρόνιση του, ως Ηγουμένου της Μονής της Μετανοίας του, όντας στην εξορία.

Στις 5 Δεκεμβρίου του 2013, όπως αναφέρει ο βιογράφος του Γέροντα, **Χαράλαμπος Μ. Μπούσιας,** μεγάλος υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας, από τα έργα του οποίου αντλήσαμε πληροφορίες, για τα βιογραφικά

στοιχεία του Γέροντα, αναφέρει: *«Λίγο μετά την αγιοκατάταξη του οσίου Πορφυρίου, του οποίου, τις παραμονές της κοιμήσεως του, ο **Γέροντας Γαβριήλ** έψαλε το απολυτίκιο, που είχε συνθέσει πνευματικό του τέκνο, άνοιξαν οι πύλες του ουρανού για να τον δεχθούν στα σκηνώματα της αιωνιότητας».*

Είχα τη μεγάλη ευλογία, τιμή και χαρά να γνωρίσω προσωπικά τον αείμνηστο **Γέροντα Γαβριήλ** στο Μετόχι του Κύκκου στο κελί 41, και πραγματικά ήταν μία αγία μορφή. Πολλές φορές παρακολούθησε τα κηρύγματα μου, τα οποία εκφωνούσα, κατόπιν ευλογίας του Ηγουμένου και **Μητροπολίτη Κύκκου και Τηλλυρίας κ.κ. Νικηφόρου,** στον **Ναό του Αγίου Προκοπίου,** εκφράζοντας μου αγάπη και συμπάθεια. Παρατηρούσα ότι η θωριά του και το χαμόγελό του εξέπεμπαν μία λάμψη θεϊκή. Αυτό ήταν αρκετό να πάρει από πάνω σου το βάρος των αμαρτιών σου, και να σου μεταφέρει την γαλήνη, την ηρεμία και την ειρήνη της ψυχής, ως χαρισματικής δωρεάς του **Αγίου Πνεύματος.** Ήταν ένας άνθρωπος, ο οποίος εξέπεμπε τέτοια καλοσύνη και πραότητα, που σου θύμιζε τους Μακαρισμούς του Κυρίου, όπου τονίζεται η πραότητα ως προϋπόθεση της κληρονομιάς της γης της επαγγελίας (Ματθ. 5,5).

Αυτή η μακαρία πραότητα του **Γέροντα Γαβριήλ,** σου έδειχνε ότι ο άνθρωπος αυτός, μέσα από μια μακροχρόνια πνευματική άσκηση, με πλήθος δοκιμασιών, έφτασε σε αυτό το σημείο αγιότητος, που η **Χάρις του Παναγίου Πνεύματος,** πλημμύριζε την ψυχή και την ύπαρξή του και ξεχείλιζε, ώστε όσοι τον πλησίαζαν να γεύονται πραγματικά αυτή τη μακαριότητα του καταξιωμένου ανθρώπου, της Βασιλείας των Ουρανών.

Αυτή η μακαρία ύπαρξη, του **Γέροντα Γαβριήλ,** έδειχνε το απόλυτο έλεος, που πρόσφερε στον κάθε άνθρωπο, ο οποίος τον πλησίαζε, και καταλάβαινε ότι ο άγιος αυτός άνθρωπος αξιώθηκε το αμέτρητο έλεος του αληθινού Θεού (Ματθ. 5,7).

Προβληματιζόμουν, όταν έκανα κήρυγμα και ο **Γέροντας Γαβριήλ** το παρακολουθούσε, από το αναπηρικό καροτσάκι του, γιατί διέκρινα τη μακαριότητα, που είχε από την καθαρότητα της καρδιάς του, και ότι αυτός καταξιώθηκε να δει το Θεανθρώπινο πρόσωπο του Ιησού Χριστού, πέρα από την ιστορική διάσταση, ψηλαφώντας τον Χριστό της αληθινής πίστης (Ματθ. 5,8).

Έβλεπα μπροστά μου έναν πραγματικό άνθρωπο του Θεού, που είχε μέσα του τη θεϊκή γαλήνη και ειρήνη, που εξέπεμπε η όλη ανθρώπινη παρουσία του (Ματθ. 5,9).

Ο **Γέροντας Γαβριήλ** ήταν πραγματικά ένας πολίτης της Βασιλείας του Θεού, γιατί μόνος στόχος και μέλημά του ήταν η επικράτηση του θελήματος του Θεού, «ως εν ουρανώ και επί της γης» (Ματθ. 6,10). Εξέπεμπε μια απεριόριστη αγάπη

στον κάθε άνθρωπο, άνευ όρων και ορίων και δεν διέκρινε εχθρούς και φίλους. Είχε μια αγάπη που προσφερόταν αφιλόδευτα στον κάθε άνθρωπο, με ένα μεγαλείο ψυχής, που γαλήνευε τη ψυχή σου, ηρεμούσε τον νουν και την καρδιά σου, αφαιρούσε την κακότητα σου, και τη μετέβαλλε σε αγάπη προς τον πλησίον. Ο **Γέροντας Γαβριήλ** κατόρθωσε να γίνει τέλειος, όπως τέλειος είναι και « *ο Πατήρ ημών ο εν τοις ουρανοίς»* (Ματθ. 5,48).

Γι' αυτό πρότασσε την ελεημοσύνη, χωρίς να τη διατυμπανίζει, αλλά εφαρμόζοντας την προτροπή του Κυρίου, στην επί του Όρους Ομιλία του: «Σου δε ποιούντος ελεημοσύνην μη γνώτω η αριστερά σου, τι ποιεί η δεξιά σου» (Ματθ. 6,3). Νηπτικός πατέρας ο **Γέροντας Γαβριήλ**, αδιαλείπτως προσευχόταν, για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Στο κελί 41, του Μετοχίου της **Ιεράς Μονής Κύκκου** χωρούσε ολόκληρη η οικουμένη, για την οποία σταυρώθηκε ο Χριστός.

Η προσευχή και η νηστεία, ήταν βασικά στοιχεία της ζωής του αγίου Γέροντα, γιατί γνώριζε ότι με αυτά κυριαρχεί στις επιθυμίες της σαρκός και υπερβαίνει τα ανθρώπινα πάθη, ώστε να εισέλθει, «στο γνόφο της αγνωσίας», και να συνομιλεί με τον Θεό, *«ενώπιος ενωπίω ως τον εαυτού φίλον»*. Αυτή ακριβώς η φιλία του με τον αληθινό Θεό, διέλυε τις δαιμονικές δυνάμεις, κατανικούσε τους πειρασμούς, και οι Άγιοι Άγγελοι τον συντρόφευαν, όπως και τον Χριστό στον κήπο της Γεθσημανή, όπου από την ανθρώπινη αγωνία, οι σταγόνες από τον ιδρώτα του προσώπου του, γινόντουσαν θρόμβοι αίματος, και έπεφταν στην γη (Λουκ. 22,44). Ο Γέροντας είχε το όνομα του **Αρχαγγέλου Γαβριήλ,** ο οποίος ήταν και ο μεγάλος προστάτης και βοηθός του.

Αυτό που δεν μπορώ να ξεχάσω από το Γέροντα Γαβριήλ, είναι το αιώνιο χαμόγελο του, το οποίο εξέπεμπε μια χαρμολύπη. Μια χαρά για τη σωτηρία του ανθρώπου, μέσα από το σταυρό και την ανάσταση του Χριστού, και μια λύπη, από την φθορά και τον θάνατο του ανθρώπου, με την επήρεια των δαιμονικών δυνάμεων.

Όλη η ύπαρξη του **Γέροντα Γαβριήλ** ήταν μια ευλογία και ένα δώρο του Θεού στον πονεμένο άνθρωπο, της δοκιμαζόμενης Κύπρου: Εισβολή των ορδών του Αττίλα και κατάληψη του 40% του κυπριακού εδάφους, βιασμοί γυναικών, αγνοούμενοι, πρόσφυγες, (όπως πρόσφυγας ήταν και ο ίδιος ο Γέροντας), εγκλωβισμένοι, βεβηλώσεις ναών και μετατροπή τους σε τζαμιά, όπως ο ναός του χωριού μου στον κατεχόμενο Άγιο Επίκτητο της **Κερύνειας** και καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Ξεριζωμός, κακουχίες, διωγμοί, που δοκιμάσαμε όλοι εμείς, που εκδιωχθήκαμε βιαίως, από τις πατρογονικές μας εστίες. Μια τραγωδία κυριαρχεί σ' αυτό το νησί, τόσος πόνος, αίμα και δάκρυ, με τόσους

θλιμμένους Αγίους, γι’ αυτό και **η Κύπρος λέγεται Νήσος των Αγίων.**

Όμως ο Γέροντας μας εξέπεμπε το χαμόγελο της ελπίδας και της αισιοδοξίας. Τα λόγια του ήταν μετρημένα, σοβαρά και θεϊκά. Η θωριά του μια εικόνα του Παραδείσου και της αιωνιότητας. Αυτός ο άγιος Γέροντας παραμένει αιώνια κάτω από τη σκέπη της **Παναγίας του Κύκκου**, στη Μονή της, όπου είναι και ο τάφος του. Από εκεί ψηλά δέεται προς την **Μεγαλόχαρη Παναγιά,** να μεσιτεύει στον Υιό της και Θεό μας, να σμικρύνει τη δοκιμασία της **Κύπρου** μας και να χαρίζει ο Τριαδικός Θεός στον πονεμένο Κυπριακό λαό, την προοπτική της ελευθερίας και της αιωνιότητας. Οι ρίζες μας φθάνουν βαθιά στον Ελληνισμό, την Ρωμιοσύνη και την **Ορθόδοξη Χριστιανική** πίστη μας. Γι’ αυτό κατά τον Κύπριο ποιητή **Βασίλη Μιχαηλίδη:**

> ***«Η Ρωμηοσύνη εν φυλή, συνότζιαιρη του κόσμου,***
> ***κανένας εν ευρέθηκε για να την ηξιλείψη,***
> ***κανένας, γιατί σιέπει την που τα ’ψη ο Θεός μου.***
> ***Η Ρωμηοσύνη εν να χαθή όντας ο κόσμος λείψη»***
> ***Αιωνία ας είναι η μνήμη του.***